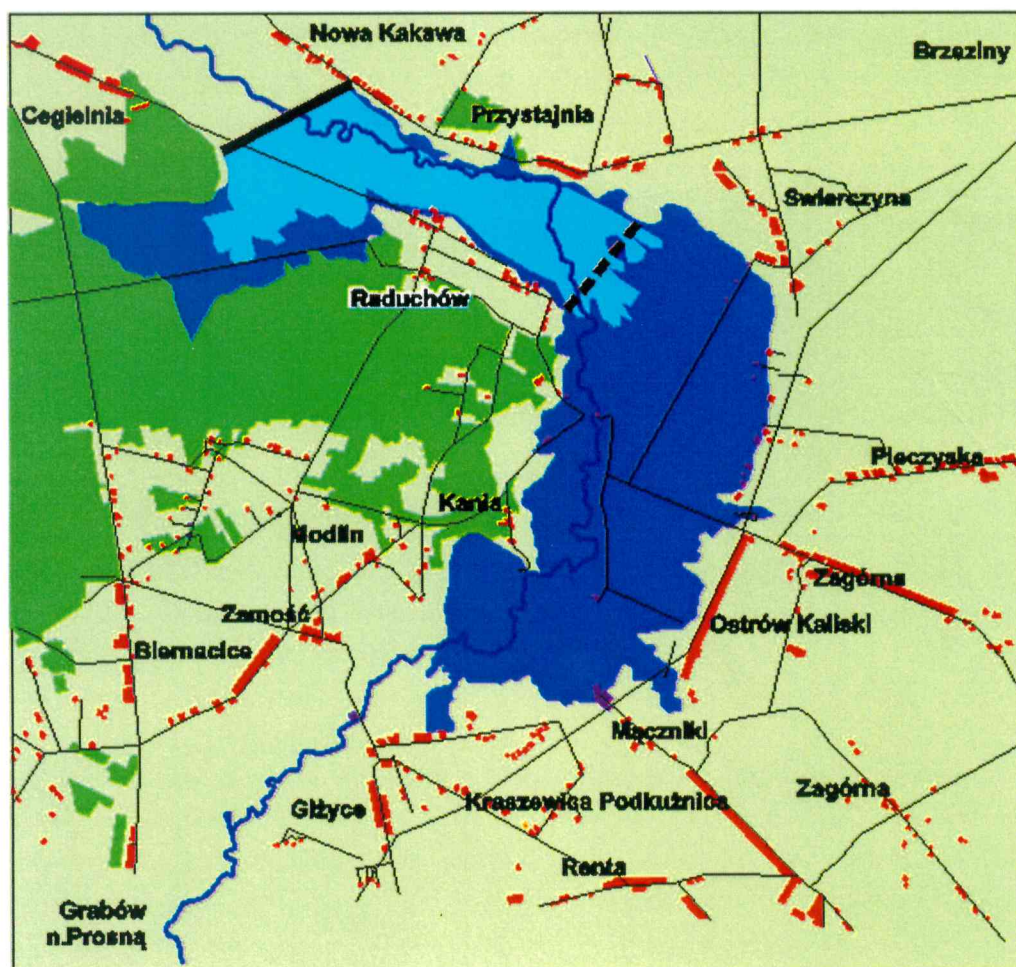

Charakterystyka i stan realizacji inwestycji pn.: „Zbiornik Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie”

Zbiornik retencyjny Wielowieś Klasztorna zlokalizowany będzie w południowej części Wielkopolski w km 93+000 rzeki Prosną od ujścia do rzeki Warty. Obejmie teren gmin: Sieroszewice, Godziesze Wielkie, Brzeziny, Kraszewice i Grabów n. Prosną. Zbiornik programowany był do wykonania od lat 50-tych ubiegłego wieku i od tego czasu rezerwowano w planach zagospodarowania grunty pod jego budowę. Zbiornik utworzony zostanie w naturalnej dolinie rzeki, poprzez spiętrzenie wody za pomocą zapory czołowej o konstrukcji ziemnej, w którą wkomponowany zostanie jaz piętrzący, blok elektrowni wodnej oraz przepławka dla ryb.

Cele budowy zbiornika:

- a) zabezpieczenie terenów poniżej zapory przed skutkami powodzi, w tym redukcja przepływów w obrębie miasta Kalisza, tak aby w połączeniu z modernizacją obwałowań węzła kaliskiego, zabezpieczyć miasto przed zalewami wielkich wód powodziowych o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat,
- b) zabezpieczenie przed powodzią terenów rolniczych w dolinie rzek: Proсны i Warty,
- c) retencjonowanie wody w celu prowadzenia sterowanej gospodarki wodnej,
- d) zwiększenie przepływów minimalnych w rzece Prośnie w celu poprawy stanu sanitarnego rzeki poniżej zbiornika. Z rzeki Proсны pobierana jest woda dla potrzeb komunalnych miasta Kalisza ujęciem wody w „Lisie”, dla którego dodatkowe zasilanie przepływów w rzece wodą z projektowanego zbiornika będzie miało istotne znaczenie, szczególnie w okresach przepływów niżówkowych.
- e) zapewnienie potrzeb wodnych dla nawodnień rolniczych, zabezpieczenie przed suszą,
- f) prowadzenie gospodarki rybackiej,
- g) produkcja czystej energii elektrycznej,
- h) sportowe i rekreacyjne wykorzystanie zalewu i obrzeży zbiornika,
- i) aktywizacja działalności gospodarczej na terenach wokół zbiornika, rozwój agroturystyki.

Głównym i nadrzędnym zadaniem zbiornika będzie przechwycenie fali powodziowej na rzece Prośnie i zredukowanie jej w do wielkości nieszkodliwej dla miasta Kalisza $Q = 116 \text{ m}^3/\text{s}$ oraz terenów poniżej zbiornika (max zrzut ze zbiornika – $85 \text{ m}^3/\text{s}$). Przy normalnym poziomie piętrzenia NPP = 124,00 m n.p.m. zmagazynowane zostanie w zbiorniku wodnym 48,8 mln m^3 wody, przy powierzchni zalewu 1 704,0 ha, natomiast przy maksymalnym poziomie piętrzenia Max PP = 125,00 m n.p.m. zmagazynowane zostanie 67,5 mln m^3 wody, zajmując powierzchnię 2 047,0 ha.

Potrzeba budowy zbiornika wodnego „Wielowieś Klasztorna” wynika także z występowania na tych terenach susz w okresach letnich. Biorąc pod uwagę mapę zasobów wodnych Polski, stwierdzić można jednoznacznie, że południowa część województwa wielkopolskiego jest pod tym względem obszarem deficytowym. Zbiornik zapewni nienaruszalny przepływ wód w korycie rzeki Proсны w okresach posusznych oraz zaspokoi potrzeby wodne rolnictwa w regionie charakteryzującym się największymi w kraju deficytami wody. Częstotliwość występowania susz hydrologicznych jest jednym z parametrów jaki uwzględniono przy analizie potrzeb wodnych zbiornika. Parametr ten określony został poprzez wydzielenie okresów posusznych, obejmujących pierwszy horyzont wód podziemnych zakładając, że taki okres ma miejsce, gdy na co najmniej 30% powierzchni dorzecza, poziom zalegania wód podziemnych jest o ponad 50 cm niższy od stanu średniego wieloletniego dla danego miesiąca [Kowalczak, 1996 r.]. Projektowany zbiornik wodny „Wielowieś Klasztorna” zlokalizowany zostanie na obszarze o dużej liczbie przypadków występowania susz hydrologicznych w sferze pierwszego horyzontu wód podziemnych. Według opracowania IMGW z 1996 r. pod kierownictwem prof. Piotra Kowalczaka, w latach 1951 – 1990 na przedmiotowym obszarze wystąpiło od 6 do 8 przypadków susz

hydrologicznych. Budowa zbiornika wpłynie niewątpliwie pozytywnie na ograniczenie skutków ww. susz, szczególnie mocno odczuwalnych przez rolnictwo w regionie kaliskim.

Zadania zbiornika „Wielowieś Klasztorna” nie ograniczą się tylko do ochrony przeciwpowodziowej i sterowania gospodarką wodną, które są celami nadrzędnymi. Będzie on miał również wielofunkcyjne przeznaczenie. Projektowana elektrownia wodna będzie produkować 3 050 MWh/a „czystej” odnawialnej energii elektrycznej, z korzyścią dla środowiska i zdrowia ludzi. Zbiornik pozwoli także na prowadzenie gospodarki rybackiej oraz stanie się niewątpliwie dużą atrakcją turystyczną dla regionu.

Realizacja inwestycji odbywać ma się w oparciu o Ustawę z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych zwanej specustawą przeciwpowodziową.

Stan realizacji:

Całkowity koszt zadania, według studium wykonalności, wynosi 874.678.000,00 zł, w tym etap I (dokumentacja, wykupy) 140.113.000,00 zł. Nakłady poniesione do chwili obecnej ze wszystkich źródeł finansowania wynoszą 94.480.000,00 zł. w tym: z rezerwy celowej (kontrakt wojewódzki) – 32.615.306,28 zł, z programu „Odra 2006” – 38.278.879,87 zł, z budżetu Wojewody – 2.401,99 zł, z Samorządu Województwa Wielkopolskiego – 23.583.411,86 zł.

Do października 2013 roku wykupione zostało łącznie 1 253,8669 ha gruntów, w tym 1 045,0591 ha w czasy zbiornika, co stanowi ponad 50% powierzchni do przejęcia, w tym 29 zabudowanych gospodarstw rolnych leżących w czasy projektowanego zbiornika. Do przejęcia pod zbiornik pozostały grunty od 250 rolników o łącznej powierzchni ca 606 ha, w tym na terenie gminy: Sieroszewice ca 287, Kraszewice ca 34 ha, Brzeziny ca 194 ha, Godziesze Wielkie ca 26 ha, Grabów nad Prosną ca 65 ha.

Grunty pod zbiornik zależnie od źródeł finansowania nabywane były przez następujące jednostki: Skarb Państwa – RZGW Poznań, obecnie Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie (555,9592 ha), Skarb Państwa (391,2865 ha), Województwo Wielkopolskie (306,6212 ha).

Inwestycja posiada następujące dokumentacje oraz decyzje formalno-prawne:

- decyzję Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska z 28.07.2015 r., o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia polegającego na budowie zbiornika Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie w gminach: Godziesze Wielkie, Brzeziny – powiat kaliski, Sieroszewice – powiat ostrowski, Grabów nad Prosną, Kraszewice – powiat ostrzeszowski,
- koncepcję programowo – przestrzenną z 2001 roku,
- decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu z dnia 4.07.2001 roku,

- pozwolenie wodno – prawne z 30.09.2002 r.,
- dokumentację oraz inwentaryzację powierzchni leśnych wraz z wyliczeniem odszkodowania zaktualizowaną w 2007 roku,
- dokumentację hydrogeologiczną określającą warunki hydrogeologiczne, zatwierdzona decyzją Marszałka Województwa Wielkopolskiego z 19.12.2014 r.
- projekty budowlane i wykonawcze na zaporę, jaz z elektrownią i przepławką, zaporę boczną (Przystajnia), drogi wokół zbiornika,
- memorandum inwestycyjne dla przedsięwzięcia, opracowane w grudniu 2016 r., celem ubiegania się o finansowanie przy wsparciu Europejskiego Funduszu Inwestycji Strategicznych,
- studium wykonalności przedsięwzięcia.

Inwestycja Zbiornik Wielowieś Klasztorna na rzece Prośnie została także ujęta w następujących dokumentach strategicznych:

- Aktualizacji Planu Gospodarowania Wodami (ID A_453_O),
- MasterPlanie dla dorzecza Odry (załącznik nr 3, lista nr 2) pod pozycją ID nr 2_103_O;
- Planie Zarządzania Ryzykiem Powodziowym (Projekt Planu Zarządzania Ryzykiem Powodziowym dla regionu wodnego Warty cyt. *...w pięciostopniowej skali określone zostało ryzyko powodziowe w odniesieniu do poszczególnych gmin. W konsekwencji wskazano 1 gminę o bardzo wysokim poziomie zintegrowanego ryzyka powodziowego (miasto Kalisz)... Za kluczowe inwestycje dla regionu wodnego Warty należy uznać budowę Zbiornika Wielowieś Klasztorna i... Inwestycje te mają strategiczne znaczenie dla obniżenia istniejącego ryzyka powodziowego w znacznej części regionu wodnego Warty, w tym również w większych miastach takich jak Poznań, Kalisz, Konin....*),
- WRPO 2014+.

 Krzysztof Grabowski